

برنام آن که جان را فکرت آموخت

دانشگاه علوم پزشکی
و خدمات بهداشتی درمانی تهران

شیوه نامه راه اندازی و استقرار مرکز تضمین کیفیت آموزش

معاونت آموزشی دانشگاه علوم پزشکی تهران

شهریور ماه ۱۴۰۱

پیشگفتار

هدف غایی مؤسسات آموزشی تربیت دانش آموختگانی توانمند است تا بتوانند نیاز جامعه را در آن حوزه تخصصی مرتفع سازند. اهمیت این امر برای دانشگاه‌های علوم پزشکی که رسالت ارائه خدمات سلامت به آحاد جامعه را بر عهده دارند و دانش آموختگان آنها با جان انسان‌ها سر و کار دارند دوچندان است. به منظور دستیابی به این هدف، یکی از وظایف دانشگاه‌های علوم پزشکی، اطمینان از کیفیت آموزش ارائه شده و تلاش مداوم برای ارتقای آن است. تضمین و ارتقای کیفیت آموزش همواره یکی از دغدغه‌های اصلی ذینفعان مختلف شامل مسوولان، اعضای هیات علمی و دانشجویان در دانشگاه علوم پزشکی تهران بوده است. معاونت آموزشی به عنوان متولی اصلی این امر با ایجاد ساختارها و فرایندهای مشخص در سطوح مختلف ستادی و محیطی تحقق آن در سطح دانشگاه امکان پذیر ساخته است. در این راستا، واحد ارزشیابی آموزشی مرکز مطالعات و توسعه آموزش دانشگاه طی سالیان گذشته وظیفه سیاستگذاری، برنامه‌ریزی، اجرا (در سطح ستادی) و نظارت و پایش فعالیت‌های تضمین و ارتقای کیفیت در سطح دانشکده‌ها را بر عهده داشته است. با توجه به گستردگی و حجم بالای فعالیت‌های اجرایی و نظارتی تضمین و ارتقای کیفیت آموزش در سطح دانشگاه و پرهیز از درگیر شدن واحد ارزشیابی در فعالیت‌های اجرایی که با رسالت مرکز مطالعات دانشگاه در تعارض است، راه اندازی مرکز تضمین کیفیت آموزش ضروری به نظر می‌رسد. از سوی دیگر، اجرای فعالیت‌های تضمین و ارتقای کیفیت آموزش نیازمند حمایت مدیریت ارشد بوده و استقرار این مرکز در سطح معاونت آموزشی به تسهیل اجرای بهینه فعالیت‌های تضمین و ارتقای کیفیت آموزش در سطح دانشگاه و واحدهای تابعه و تسهیل ارتباط بین بخشی لازم برای آن کمک خواهد نمود. در همین راستا، شیوه‌نامه حاضر به بیان رسالت، اهداف، فعالیت‌ها و تشکیلات مرکز تضمین کیفیت آموزش می‌پردازد.

رسالت و اهداف

رسالت «مرکز تضمین کیفیت آموزش» کنترل، پایش، بهبود و ارتقای کیفیت آموزش در دانشگاه است که از دو مسیر استقرار «نظام تضمین کیفیت درونی» و پاسخگویی به «الزامات نظام‌های تضمین کیفیت بیرونی» مانند نهادهای اعتباربخشی و غیره به انجام می‌رساند.

اهداف مرکز تضمین کیفیت آموزش همراستا با رسالت آن عبارتند از:

- استقرار نظام جامع ارزشیابی دوره‌ها و موسسات آموزشی در دانشگاه
- استقرار نظام جامع ارزیابی فراگیر در دانشگاه
- استقرار نظام جامع ارزشیابی اعضای هیات علمی در دانشگاه
- پیاده سازی نظام پیمایش دانش آموختگان با دو رویکرد نزدیک و دور
- پیاده سازی فرایند سنجش مهارت‌های نرم فراگیران در بدو ورود به دانشگاه
- پیاده سازی الزامات نهادهای بیرونی تضمین کیفیت آموزش
- پایش کیفیت پیاده سازی شقوق مختلف برنامه‌های آموزشی تدوین شده (طرح دوره و کوریکولوم آموزشی)

فعالیت‌ها

حیطه‌های فعالیت مرکز تضمین کیفیت به منظور دستیابی به اهداف فوق عبارتند از:

- (۱) اجرای سیاست‌های دانشگاه در زمینه ارزشیابی نظام‌مند دوره‌ها و موسسات آموزشی شامل:
  - گردآوری اطلاعات و هدایت پیاده‌سازی ارزشیابی دوره به شیوه مبتنی بر شبکه یا سایر روش‌ها
  - تحلیل و تفسیر گزارشات و اطلاعات ارزشیابی دوره‌ها
  - تهیه گزارش‌ها و ارائه بازخورد به ذینفعان مربوط
  - اقدامات اصلاحی مرتبط با فرایند اجرای ارزشیابی دوره‌ها و موسسات آموزشی بر اساس نتایج ارزشیابی
- (۲) اجرای سیاست‌های دانشگاه در زمینه نظام ارزیابی فراگیر شامل:
  - فراهم کردن پلتفرم مبتنی بر شبکه با هدف پایش و رصد^۱ عملکرد دانشجویان در طی دوره تحصیل
  - نظارت بر حسن اجرای نظام جامع ارزیابی فراگیر در سطح هر دانشکده
  - فراهم کردن بستر انجام آزمون‌ها به روش‌های غیرسنتی مانند آزمون آسکی، مصاحبه‌های کوتاه متعدد^۲ و سایر روش‌ها (در صورت نیاز) و همچنین آزمون‌های مجازی
  - فراهم کردن بستر انجام آنالیز آزمون و دریافت گزارش
  - تهیه گزارش‌ها و ارائه بازخورد به ذینفعان مربوط
  - اقدامات اصلاحی مرتبط با فرایند پایش عملکرد دانشجویان، و پایش و ارزشیابی نظام ارزیابی دانشجو
- (۳) اجرای سیاست‌های دانشگاه در زمینه ارزشیابی نظام‌مند اعضای هیات علمی شامل:
  - گردآوری اطلاعات ارزشیابی اعضای هیات علمی به شیوه مبتنی بر وب یا سایر روش‌ها
  - تحلیل و تفسیر اطلاعات ارزشیابی اعضای هیات علمی
  - تهیه گزارش‌ها و ارائه بازخورد به ذینفعان مربوط
  - اقدامات اصلاحی مرتبط با فرایند اجرای ارزشیابی اعضای هیات علمی
- (۴) پیاده‌سازی نظام پیمایش دانش‌آموختگان با دو رویکرد نزدیک و دور
  - ثبت نام دانش‌آموختگان در سامانه مبتنی بر شبکه
  - گردآوری اطلاعات پیمایش دانش‌آموختگان
  - تهیه گزارش‌ها و ارائه بازخورد به ذینفعان مربوط
  - اقدامات اصلاحی مرتبط با فرایند اجرای پیمایش دانش‌آموختگان
- (۵) پیاده‌سازی فرایند سنجش مهارت‌های نرم فراگیران در بدو ورود به دانشگاه
  - بارگذاری و تعریف فرم‌های سنجش مهارت‌های نرم فراگیران در بدو ورود به دانشگاه

¹ Tracking

² Mini Multiple Interviews (MMI)

- گردآوری اطلاعات مربوط به سنجش مهارت‌های نرم فراگیران در بدو ورود به دانشگاه
- تهیه گزارش‌ها و ارائه بازخورد به ذینفعان مربوط
- اقدامات اصلاحی مرتبط با فرایند اجرای سنجش مهارت‌های نرم فراگیران در بدو ورود به دانشگاه

۶) پیاده سازی الزامات نهادهای بیرونی تضمین کیفیت آموزش شامل:

- اجرای خودارزیابی‌های مربوط به اعتباربخشی یا سایر ارزشیابی‌های بیرونی
- هماهنگی جهت انجام بازدیدهای بیرونی و مدیریت آن
- تهیه گزارش‌های مورد نیاز نهادهای تضمین کیفیت بیرونی
- اقدامات اصلاحی بر اساس نتایج ارزشیابی‌های بیرونی

۷) پایش کیفیت پیاده سازی شقوق مختلف برنامه‌های آموزشی تدوین شده (طرح دوره و کوریکولوم آموزشی)

- گردآوری اطلاعات مربوط به وضعیت پیاده سازی شقوق مختلف برنامه‌های آموزشی تدوین شده
- رصد کیفیت اجرای برنامه‌های آموزشی^۳ بر اساس برنامه‌های آموزشی تدوین شده^۴ در دوره‌های زمانی مقرر
- تهیه گزارش‌ها و ارائه بازخورد به ذینفعان مربوط
- اقدامات اصلاحی مرتبط با فرایند پایش کیفیت پیاده سازی شقوق مختلف برنامه‌های آموزشی تدوین شده

۸) برقراری ارتباط با واحدهای دخیل در امر تضمین کیفیت آموزش شامل:

- واحد ارزشیابی آموزشی مرکز مطالعات و توسعه آموزش دانشگاه
- مرکز فناوری اطلاعات (IT) دانشگاه
- معاونت‌های آموزشی و دفاتر توسعه آموزش دانشکده‌ها، بیمارستان‌ها و سایر واحدهای تابعه

تبصره ۱: در صورتی که بنابر سیاستگذاری‌های صورت گرفته، مسوول اجرای فعالیت‌های فوق دانشکده‌ها و واحدهای تابعه دانشگاه باشند، مرکز تضمین کیفیت وظیفه نظارت بر حسن اجرای آن در دانشکده‌ها و واحدهای تابعه را بر عهده دارد.

تبصره ۲: واحد ارزشیابی آموزشی مرکز مطالعات و توسعه آموزش دانشگاه، وظیفه سیاستگذاری در زمینه تضمین کیفیت آموزش در سه حوزه ارزشیابی دوره و موسسات، ارزیابی فراگیر، ارزشیابی هیات علمی و تعامل با نهادهای بیرونی تضمین کیفیت را بر عهده دارد. این سیاستگذاری در قالب تدوین آیین نامه، شیوه‌نامه، دستورالعمل، سندها و برنامه‌های نوآورانه در حوزه ارزشیابی آموزشی است که پس از تصویب به مرکز تضمین کیفیت ابلاغ می‌شود.

تبصره ۳: لازم است مرکز تضمین کیفیت آموزش گزارش سالانه‌ای از فعالیت‌های انجام شده را به مرکز مطالعات و توسعه آموزش دانشگاه جهت واکاوی و تحلیل چالش‌ها و شکاف‌های موجود ارسال نماید.

³ Delivered Curriculum

⁴ Declared curriculum

تبصره ۴: برنامه‌ریزی توانمندسازی در حوزه‌های مختلف تضمین کیفیت ذکر شده در تبصره ۲ شامل توانمندسازی مدیران، اعضای هیات علمی، دانشجویان و کارکنان (در صورت نیاز) بر عهده مرکز مطالعات و توسعه آموزش دانشگاه است. برنامه‌های توانمندسازی مشتمل بر انواع روش‌های رسمی و غیررسمی از کارگاه‌ها و دوره‌های آموزشی گرفته تا ارائه مشاوره است. تمرکز برنامه‌های توانمندسازی متنوع بوده و اصول ارزشیابی، طراحی و روانسنجی روش‌های گردآوری اطلاعات، ابزارسازی، طراحی آزمون، بررسی سودمندی روش‌های ارزیابی دانشجو، اصول ارائه بازخورد و سایر موارد را پوشش می‌دهد. مرکز مطالعات و توسعه آموزش دانشگاه بر اساس سیاست‌ها و منطبق با اسناد بالادستی می‌تواند برنامه‌های توانمندسازی را به دفاتر توسعه دانشکده‌ها نیز تفویض اختیار کند. به منظور برنامه‌ریزی برنامه‌های توانمندسازی، واحد ارزشیابی مرکز مطالعات و توسعه آموزش دانشگاه به صورت سالانه از مرکز تضمین کیفیت نیز استعلام می‌کند.

تبصره ۵: روش‌ها و ابزارهای گردآوری اطلاعات ارزشیابی با همکاری واحد ارزشیابی مرکز مطالعات و توسعه آموزش دانشگاه طراحی و روانسنجی می‌شود و پس از تأیید آن واحد اجرا می‌شود.

تشکیلات:

تشکیلات مرکز تضمین کیفیت آموزش مشتمل بر مدیر مرکز، کارشناس/کارشناسان مسوول و کارشناسان می‌باشد. در جذب نیروهای کارشناس و کارشناس مسوول اولویت با دانش آموختگان کارشناسی ارشد و دکترای آموزش پزشکی است.

این شیوه نامه در پنجمین جلسه شورای آموزشی مورخ ۱۴۰۲/۰۵/۱۴ مطرح و به تصویب رسید.

